ליקוטי עצות — עזות

עַזּוּתא. עַזּוּת הִיא מִדָּה רָעָה מְאֹד, כִּי עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם. וְהָעֲנָשִׁים שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הֶחֱלִיף אַבְרָהָם אָבִינוּ עַל שִׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת, אֲבָל עֹנֶשׁ הָעַזּוּת נִשְׁאָר רַק בְּגֵיהִנֹּם. אַךְ צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, כְּמוֹ שֶׁהָעַזּוּת הִוא מִדָּה רָעָה מְאֹד, כְּמוֹ כֵן צָרִיךְ הָאָדָם דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדֻשָּׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי עַזּוּת דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל: "הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר" וְכוּ'. כִּי כָּל הַמּוֹנְעִים וְהַחוֹלְקִים וְהַמִּתְנַגְּדִים עִקַּר כֹּחָם הוּא רַק עַל־יְדֵי הָעַזּוּת, שֶׁהוּא מַלְכוּתָא בְּלָא תַּגָּא. עַל־כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לִבְחוֹר בַּחַיִּים וּלְהִתְקָרֵב אֶל הָאֱמֶת, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן כִּי אִם כְּשֶׁיִּהְיֶה לוֹ עַזּוּת גָּדוֹל מְאֹד לַעֲמֹד נֶגֶד עַזּוּתָם הָרָע וְיִהְיֶה מִצְחוֹ חָזָק לְעֶמַת מִצְחָם. כִּי אִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס אֶל הַקְּדֻשָּׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי עַזּוּת: (לק"א סי' כ"ב אות י"א)

ב. וְכֵן צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה נֶגֶד עַצְמוֹ, דְּהַיְנוּ נֶגֶד עַזּוּת הַגּוּף, שֶׁהוּא עַז וְחָזָק כָּל כָּךְ בְּהַתַּאֲוֹוֹת וְאֵין לוֹ שׁוּם בּוּשָׁה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי עַזּוּת הַגּוּף, עַל־יְדֵי זֶה אֵין הַנְּשָׁמָה יְכוֹלָה לִסְמֹךְ עַצְמָהּ וּלְהִתְקָרֵב לְהַגּוּף, לְהוֹדִיעַ לוֹ מֵהַהַשָּׂגוֹת שֶׁהִיא מַשָּׂגֶת. כִּי בְּוַדַּאי הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם הִיא רוֹאָה וּמַשָּׂגֶת תָּמִיד דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים מְאֹד, אֲבָל הַגּוּף אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֶם כְּלָל מֵחֲמַת שֶׁהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ מֵחֲמַת עַזּוּתוֹ, שֶׁהוּא עַז וְחָזָק בְּהַתַּאֲוֹוֹת. וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַחֵם מְאֹד עַל בְּשַׂר הַגּוּף, שֶׁיִּרְאֶה לְשַׁבֵּר עַזּוּתוֹ הָרָע שֶׁל הַתַּאֲוֹוֹת, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי זֶה תּוּכַל הַנְּשָׁמָה לְהִתְקָרֵב עַצְמָהּ לְהַגּוּף, וּלְהַרְאוֹת לוֹ מִכָּל הֶאָרָה וּמִכָּל הַשָּׂגָה שֶׁהַנְּשָׁמָה מַשָּׂגֶת, שֶׁהַגּוּף גַּם כֵּן יֵדַע מִמֶּנָּה. עַל־כֵּן צָרִיךְ עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה לַעֲמֹד נֶגֶד עַזּוּת הַגּוּף. וְעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה הוּא קוֹלוֹת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת הֵן קוֹל צְעָקָה הֵן קוֹל אֲנָחָה הֵן קוֹל שׁוֹפָר הֵן קוֹל זִמְרָה הֵן קוֹל צַדִּיקֵי אֱמֶת וּשְׁאָר כָּל הַקּוֹלוֹת דִּקְדֻשָּׁה, כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וַאֲפִלּוּ קוֹל קִשְׁקוּשׁ הַמַּטְבְּעוֹת שֶׁל צְדָקָה, זֶה הַקּוֹל הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת עַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְעַל־יְדֵיהֶם מְשַׁבְּרִין עַזּוּת הַגּוּף: (שם אות ד' ה')

ג. אַךְ לִפְעָמִים הָאָדָם בְּמַדְרֵגָה פְּחוּתָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהַגּוּף רָחוֹק כָּל כָּךְ מֵהַנְּשָׁמָה, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְאַגֵּחַ וְצוֹעֵק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵין הַגּוּף שׁוֹמֵעַ הַקּוֹל כְּלָל, כִּי מִגֹּדֶל רְחוּקוֹ אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כִּי אִם קוֹל הַהֶבֶרָה. כִּי כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר קוֹל דִּקְדֻשָּׁה, מִתְעוֹרֵר מִמֶּנּוּ קוֹל דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְהוּא קוֹל הֶבֶרָה (וְעַיֵּן בִּפְנִים בְּסִימָן כב). וְכֵן כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל הַצַּדִּיק אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ גַּם כֵּן עֶצֶם הַקּוֹל, כִּי אִם קוֹל הַהֶבֶרָה, וְעַל־כֵּן אֵין נִשְׁבָּר עַזּוּת גּוּפוֹ עֲדַיִן. וְלָזֶה צְרִיכִין שְׁמוּשׁ, דְּהַיְנוּ שֶׁיְּשַׁמֵּשׁ הַגּוּף לְהַנְּשָׁמָה בַּעֲשִׂיַּת מִצְוֹות מַעֲשִׂיּוֹת, וְכֵן יְשַׁמֵּשׁ אֶת הֶחָכָם. וְעַל־יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל הֶחָכָם, וְקוֹל אֲנָחָתוֹ וְצַעֲקָתוֹ שֶׁל עַצְמוֹ, וְאָז יִזְכֶּה לְשַׁבֵּר עַזּוּת גּוּפוֹ עַל־יְדֵי זֶה כַּנַּ"ל: (שם אות ז' ח')

ד. לָבוֹא לְעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה הוּא עַל־יְדֵי שִׂמְחָה. כִּי עִקַּר עַזּוּתוֹ וְהִתְחַזְּקוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם לְהִתְקָרֵב לַעֲבוֹדַת ה' הוּא עַל־יְדֵי שִׂמְחָה וְחֶדְוָה, בְּחִינַת "כִּי חֶדְוַת ה' הוּא מָעֻזְּכֶם": (שם אות ט')

ה. אִי אֶפְשָׁר לִזְכוֹת לְתוֹרַת אֱמֶת כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה, לִהְיוֹת עַז כַּנָּמֵר כְּנֶגֶד הַמּוֹנְעִים וְהַחוֹלְקִים וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים. וְכָל אֶחָד כְּפִי הָעֲזוּת שֶׁלּוֹ כֵּן זוֹכֶה לְתוֹרָה וְלִתְפִלָּה. כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה, זוֹכֶה לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה אֲמִתִּיִּים דִּקְדֻשָּׁה, וּלְהֶפֶךְ, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲזוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, אֵינוֹ זוֹכֶה לְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה אֲמִתִּיִּים רַק מְקַבֵּל תּוֹרָה מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא. וּכְפִי הַתּוֹרָה שֶׁמְּקַבֵּל, כְּפִי הָעֲזוּת כַּנַּ"ל, כֵּן זוֹכֶה לִתְפִלָּה. כִּי גַּם עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא עַל־יְדֵי עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁצְּרִיכִין לְהָעֵז פָּנָיו כְּנֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ עַל כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וַאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת פְּלָאוֹת עִמּוֹ. כִּי אִם יִרְצֶה לְהִתְבַּיֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְפִי מַעֲשָׂיו וּלְפִי גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, בְּוַדַּאי לֹא יוּכַל לִפְתֹּחַ פֶּה לְהִתְפַּלֵּל כְּלָל, עַל־כֵּן עִקַּר הַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה. וּכְפִי הָעֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לוֹ נֶגֶד הַמּוֹנְעִים, שֶׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְתוֹרַת אֱמֶת כַּנַּ"ל, כְּמוֹ כֵן זוֹכֶה לִתְפִלָּה בְּכַוָּנָה כַּנַּ"ל: (לק"א סי' ל' אות ח')

ו. מִי שֶׁהוּא עֲזוּת פָּנִים, אֵין לוֹ חֵלֶק בְּהַתּוֹרָה. וְכֵן לְהֶפֶךְ, מִי שֶׁאֵין בּוֹ עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה אֵין לוֹ גַּם כֵּן חֵלֶק בְּהַתּוֹרָה, כִּי צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה וכַנַּ"ל: (לק"א סי' קמ"ז)

ז. צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְהָאָדָם עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁיִּהְיֶה עַז כַּנָּמֵר כְּנֶגֶד הַמּוֹנְעִים וְהַמַּלְעִיגִים וְלֹא יִתְבַּטֵּל וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ בִּפְנֵיהֶם כְּלָל, אַף עַל פִּי שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁהֵם צַדִּיקִים וְטוֹבִים מִמֶּנּוּ. וַאֲפִלּוּ אִם הָאֱמֶת הוּא כָּךְ, שֶׁהֵם טוֹבִים מִמֶּנּוּ, אַף עַל פִּי כֵן מֵאַחַר שֶׁכַּוָּנָתוֹ לַשָּׁמַיִם, וְהֵם רוֹצִים לְבַלְבְּלוֹ וּלְמַנְעוֹ מִדַּרְכּוֹ הַחַיִּים, צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּעֲזוּת גָּדוֹל כְּנֶגְדָּם. כִּי אִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס אֶל הַקְּדֻשָּׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲזוּת, כַּמְבֹאָר לְעֵיל. וַאֲפִלּוּ נֶגֶד הָרַב בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לְהָאָדָם עֲזוּת, שֶׁיָּעֵז פָּנָיו לְדַבֵּר עִמּוֹ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וְלֹא הַבַּיְשָׁן לָמֵד". וְזֶה שֶׁאֶחָד מִקָּרֹב יוֹתֵר הוּא מֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲזוּת יוֹתֵר, וּמֵחֲמַת זֶה הָרַב מְדַבֵּר עִמּוֹ יוֹתֵר: (לק"א סי' רע"א)